

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztély Pál úrak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 81 hasábos garmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: akiadivaltalban, Demjén László könyv- és Keresztély Pál papírkereskedésében. Pest-en: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse (St. Zeitung-Agent) (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyitléri cikkek: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez címzendők. Előfizetések s. hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Az országházról.

A képviselőház márt. 14-ki ülésében Tisza Kálmán interpellálta a minisztert a felől, szándékosk-e intézkedni az iránt, hogy a jövő képv.-választásoknál a főispánok hatalmukkal vissza ne éljenek. P. Szathmáry Károly a kolozsvári egyetem felállításának szükségét hangsúlyozván, egy határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint az egyetem még ez év folytán felállításék, s e végből a vallás- és közoktatásügyér még ez ülésszak alatt kérjen póthitelt; Henszlmann Imre pedig ugyan a kolozsvári egyetem mielőbbi létrejövetele érdekében sürgette határozati javaslat alakjában azt, hogy a 15-ös tanügyi bizottságnak az egyetemről szóló, már az osztályokban is letárgyalt jelentése és törvényjavaslata mielőbb tüzessék napirendre.

A székelyek kivándorlásának megakadályozására b. Orbán Balázs azt ajánlja, határozati javaslatában terjesszen a miniszterium javaslatot a ház elébe arról, hogyan lehetne ezen fölösleges székely népséget a kincstári uradalmakba telepíteni úgy, hogy egész községeket alkothassanak, s hosszabb idő alatt förtészenék a nekik kiosztott birtokok árát: kapnának olcsó földet, az új gazdaság berendezésére kölcsönt, templom, papi lak, iskola számára ingyen területet, minden olyan nagyobb csoport települő, kik községet alkotnának. E tárgyban Lónyay gf miniszterelnök azonnal megjegyzé, hogy a kormány az ország minden népességre, de különösen a székely nép érdekének előmozdítására mindig gondot fordított, s ezután is megtesz minden lehetőt.

Péchy Tamás az elnököt megbízni indítványozza, hogy áprilisban az első ülésen teendő előterjesztésében soroljon elő minden ezen országgyűlés alatt beadott, de elintézetlenül maradt indítványt és határozati javaslatot, úgy a válasz nélkül maradt interpellációkat is.

Jókai a főváros rendezése tárgyában beadott határozati javaslatát óhajtaná indokolni már a következő napon — a ház e kívánságot 172 szóval 115 ellen visszautasítja. Azonban a miniszterelnök feláll, s előadván, hogy a főváros rendezése a főváros iránti kötelesség — arra kéri a házat, hogy a központi bizottság által e részben előterjesztett javaslatot enbloe fogadja el. Tisza K. e kérést nyomban parlamentarismus elleni merényletnek nevezi, s az ellen tiltakozik.

A közlekedési miniszter Gubody interpellációjára adott feleletből kiemelendők tartom azt, hogy javaslatot fog előterjesztetni az erdélyi vasút főkéjének felelősről, hogy így az első erdélyi vasutnál mutatkozott forgalmi nehézségeken segíteni lehessen. A pénzügyér a Ferencz-csatorna kiépítése tárgyában terjeszt be javaslatot.

Az igazságügyminiszter által a bűnvádi eljárást illető javaslat tárgyában benyújtott határozati javaslat került napirendre, melynek czélja a javaslat tárgyalását előkészíteni. Chorin visszavételét tanácsolja az igazságügyérnek, majd a jövő országgyűlésre adjon be ala-

TARCA.

Petki János élete.

— Irta: V. s. —
(Folytatás.)

A barcasági gyászós kimeneteli harcz után Erdély jobbjai közül a kik életben maradtak, részint török védelem alá menekülés, részint benn a hazában bujdosás által mentették meg magukat Bástá fölfokozott indulatának boszúállásától. Petkinek a menekülés vagy lapangás annyival inkább érdekében állott, mert Bástá neki már csak azért is természetes ellensége volt, mivel az ország renditől 1603. márt. 10-én 15 pontból álló utasítással amaz ellen Bécsbe indított követtségnek egyik vezértagja épen ő volt. Ama kérdésre azonban, vajjon Petki ekkor külföldre futott-e vagy a hazában lapangott: nincsen világos adatom. Az utóbbi valószínű; mivel egy később megismertetendő elegicus énekében, melyben e korszak van megsíratva, oly élénk benyomásokat sejtető hűséggel festi Bástá rémuralmát, s a hazára neheztelt csapásokat, mint csak szemtanu teheti; a ki közelből látta az 1603. sept. 9-n megnyílt dévai gyűlés eseményeit, midőn az ősz Sennyei imposans felépése tartá fel ideig, óráig a véres Bárdot Bástá öldöklő kezében; a ki látta, mint vérzett el Mathaeus Alexander bakó keze alatt jeles honfiak egész sora, s látta, mint táplálkozik gyökérrel és saját éhen elhalt gyermekeinek hullájával az éhségtől gyötört, mindenétől megfosztott, mindenéből kirabolt nép.

Midőn Bástá 1604. tavaszán Erdélyt a császári biztosok kormányára bízva távozott, a politikai légkör is tisztulni látszott; a menekültek és Bocskay megkezdtek már és erős kezekkel folytatták a szervezkedés előkészületi munkáját kün; annak távozása hasonló törekvésekre nyitott alkalmat benn a hazában is. Petki csakhamar Udvarhelyszék főkirálybírája lett, s általa Bocskai törekvéseinek e Székelytől kebelében tekintélyes erők lettek megnyerve.

posan kidolgozott büntető perrendtartást; Irányi elfogadja ez ideiglenes intézkedést, ha azon ígéretet teszi a miniszter, hogy ez nem fogja utját állani a végleges büntető-törvénykönyv megalkotásának. Hodós J. arra figyelmeztet, hogy a hatjavaslat czélja az, hogy egy 9 tagu bizottság küldetvén ki, ez vizsgálja meg a javaslatot, s mondjon véleményt róla. A hatjavaslat elfogadása szükséges a nálunk gyarló lábon álló személyszabadság ügyében. A végleges reformok létesülését ő nem miniszteri ígéretektől, hanem a ház nyilván kifejezett akarától várja, ez nála a, biztosíték. Bittó miniszter felel a felhozott ellenvetésekre, s végül Szakácsy és Várady szólottak e tárgyhoz.

A képviselőház márt. 15-ki ülésének mintegy bevezetéseül Vukovics Sebő egy hosszas interpellációval fordult az igazságügyérhez s azt hozta ki abból, hogy a szegedi kir. biztosságot nem lesz tanácsos a közlő képviselő választások idejére fenntartani. Az igazságügyér előlegesen is azzal nyugtatja meg az interpellátot, hogy a kir. biztosság hatáskörét az új bírósági törvény képezi, az előnyomozás csak is a büntetteseknek földerítésére vonatkozhatik s az illető egyének elleni vizsgálókat a bíróságok funkcióját képezik, ennek folytán a befogott egyének azonnal a bíróságnak adandók át.

Ez interpellatio után ismét többen szólottak az igazságügyérnek a bűnvádi eljárás illető határozati javaslatról; a ház végre is azt elfogadta, csakhogy nem 9, hanem 15 tagu bizottság küldetvén ki a törvényjavaslat átvizsgálására, s e bizottság jelentése a javaslattal együtt osztályülési tárgyalás alá is fog vétetni.

Napirenden volt az 1848. V. és erd. II. czikkék módosításáról szóló javaslat tárgyalása.

Magához a czimhez 48 szónok iratta fel magát; szólottak: Helfy, Tisza Kálmán, a czimről volt szó, mégis a javaslat enbloe elfogadása ellen pattogtatta könnyü nyilat; beszéltek még Móricz P., Moesary, Almássy S., Csernátóy L., Lázár A., Csanády S., Szilády A. és Madarász József, ki a forradalmak jogosultságát bizonyítgató, Angliából hozott példakkal, midőn a magyar választási törvény czimjének megállításáról volt szó; így beszéltek a többi ellenzéki szónok urak is minden a napirendhez nem tartozó dolgokról, czifrábnál czifrább módosításokat gondolva ki, mig Csernátóy mindent tullicizálva gorombáskodások közt a választási törvény módosításáról szóló törvényjavaslathat: „Törvényjavaslat egy Lónyay-párt teremteséről” — czimel adta. Különbön Madarásznak találó feleletet adott az elnök a jus resistendi eltörlésére utalva.

Az országos Deák-párt küldöttsége Deák Ferencznel.

Az országos deák-párt küldöttsége mártius 15-én 10 órakor tisztelgett Deáknál, Rajner Pál vezetés alatt. A küldöttség Mikes János gr. szállásáról indult Deákhöz, szobájába lépve általa egyenként szívélyes kézszorítással fogadtatott.

A császári biztosok mihelyt neszét vették a menekültek és Bocskai ügye gyarapodásának, annak sept. 12-én Erdélyhez intézett felhívásából, azonnal intézkedést tettek, hogy a haderő központossítsassák; a székelységet kipróbált zsoldosok Rácz György kezére bízák, s oct. 25-n ráirtak Petkire és a főkapitányra, hogy az udvarhelyszéki erőket Rácz György zászlói alá bocsássák. Néhány nappal utóbb ugyancsak Petkikhez és Udvarhelyszék közönségéhez küldött nov. 2-ki keleti rendeletükben, „minthogy némelyek az hírván híreken sopánkodnak és különb-különbféle gondolatokban vadnak” s „minthogy az dolog nem oly szörnyen vagyon, az mint hirdetik”, tudokra adják, hogy Bástá s Raduly vajda minden eshetőségre minden népével készen áll. „Itéljük azt — ugymondanak tovább — hogy ha némely külső ellenség valami változásra okot keresne is, de elő nem mehetne az dologban. Noha pedig az kegyelmek ő felségéhez való hűségében és tökéletességében semmi kétségünk nincsen, mindazonáltal, minthogy hivatalunk azt mutatja, kegyelmeket ő felsége nevével intjük, az miénkkel barátságosan kérjük, az elkezdett és ő felségéhez megmutatott hűségben állhatatosan megmaradjon, és ha valami ellensége történik az országnak, az ellen hazája oltalmában, az ő felsége hűsége mellett úgy forgódjék, hogy kegyelmek mind ő felségétől jutalmát vehesse, mind az kereszténység előtt dicséretre essék.”

Mennyi foganatja volt Petkire nézve a császári biztosok jutalomigérésének, s ez és más hasonló leveleink, kitűnik Haller Gábor decz. 14-kén hozzá írt leveléből. „Csudálkozunk (a biztosok) ezen — írja Haller — hogy ennyi levelekre kegyelmed meg sem indult volt még, ki igen szükséges vala, kegyelmedet ugyan nem várhatták, hanem az szászszágról 200 puskást bocsátának az tolvajokra; immár, mint jártak oda, semmit fölöle nem hallottam. Csáki István híre is megcsendesedék; némelyek azt mondják, hogy visszament. Bizonyal hiszem pedig egy néhány okokból, hogy nem Bocskay uram akaratjából jött be, hanem az maga fejtől. Ha kegyelmed mit ért ezek felől, ha még benn vannak és együtt vannak, jó volna kegyelmednek az urak (cs. biztosok) parancsolatajához tartani magát.”

Rajner a következő beszédet intézte az ünnepeit hazafihoz:

Minket ért azon megtszítelő megbízatás, hogy előttem hódolatunk és tiszteletünk, bizalmunkat és ragaszkodásunkat kifejezzük. Hódolunk bölcsesség előtt, mely megtekintte az, ország azon alapját, melyet fenntartani szent kötelességünknek ismertünk. Tiszteljük önzéstelen-séget melyet hosszú politikai pályádán át mindig csak egyedül a haza boldogságára irányoztál. Bizunk benned és általad hazánk jövőjében, mert az általad kitűzött uton, az általad vallott elvek alapján bizton vélünk tovább haladhatni. Ragaszkodunk hozzád és benned soha sem csalódot szívünk legmelegebb érzetével áldva tégedet, kérjük a mindenható, hogy számos éveikig éltesse!

Az éljenek elhangozásával Deák körülbelül a következőket mondá:

Barátaim! Meghatva szívességek által, nem tudom kifejezni köszönetem mélységét azon megtszíteltetésért, melyben részesítettek. Őt éve, hogy ezen ösvényen járunk, elmondhatom, hogy csak öt éve, mert előbb csak óhajts volt az a mi most nagy részben való Programról szólni most fölösleges, a program azon része, mely közjogi kérdéseket illet, ki van fejezve a kiegyezési törvényben, hiszen a párt ezen az alapon alakult, és csak az szakadhat el a párttól, a ki ezen alapot elveti! Ezen az alapon akarunk tovább is haladni.

A mi a reformkérdést illet, itt sem lehet többet mondani, minthogy a szabadelvű democracia alapján akarunk haladni és létrehozni a mi létrehozható. Általában az elmélet és a gyakorlat közt az életben különbség van, mert az elmélet a tudomány szabályait, a logika következtetéseit veszi tekintetbe, és ezekkel a nehezebb kérdéseket is meg lehet oldani papiron.

De az életben egy más factor is van, és ez az ember akarja. A gyakorlatnak nincs akaraja, ez a józan okosság szabályai szerint formulázatik. Az embernek van akaraja, még pedig gyakran igen furcsa akaraja. Az képezi a nehezéget, hogy az elmélet miként lehet átültetni a gyakorlatba, és gyakran tapasztaltam annak igazságát, mit Benham mondott, hogy „a jónak legnagyobb ellensége a jobb.” A jó előmozdítására az igen keveset tesz, a ki a jót csak azért nem fogadja el, mert jobbat is tudna létrehozni.

Nagy hiba az, ha valaki akár valamely alkotmányt, akár valamely intézményt csak részleteiben akarja megítélni, mert nem lehet ma oly alkotmány, oly törvényhozás, oly kormány, melynek hibái ne lennének. Midekelőtt egészében kell a dolgot megítélni. Mint a kereskedő, ki abból ítéli meg üzlete állását, hogy a bilanco hogy áll; ugy a politikában is, mely a legnagyobb tudomány, épen ezen szabályt kell követni. Ha valaki azt tüzi ki feladatult magának, hogy akár a kormányt, akár a törvényhozásnak intézkedéseiben azt tekint, mi hiányzik belőle, mi az, a mi hibás, mi az, a mi elmaradt, mint mindenütt, nálunk is azt fogja találni, hogy van hiány, s hogy nem minden tökéletes.

Haller tanácsa szintén elhangzott; Petkit útja másfelé vezette; ő nem a tanácsosok, hanem a haza érdekében folytatta ez időben jótékony működését. Híjába ruházták rá a biztosok a főkapitányságot, az őt le nem kenyerezte, sőt ezáltal nyert befolyását is a szabadas utjainak egyengetésére használta fel. Híjában akartak legjobb barátjai: Haller Gábor, Mindszenti Benedek, Bornemissza Boldizsár által hatni rá, ő az ezek által előbb Fejéregyházára, majd Szász-Nádásra a commissarius urak parancsolatja ügyében adott találakról kimaradt, sőt ezeket is mellék utakon saját zászlókkal megnyerni igyekezett; a mi neki ép úgy sikerült, mint a császári biztosok szemébe esélyes eljárása által port hientni.

A császári biztosok 1605. január 3-án sürgelő ke-mény parancsot küldöttek Petkire, hogy az udvarhelyszéki székelységgel Hoffkirchen zászlói alá Szamosújvár védelmére siessen; Sármasági január 6-án meg azt írá meg neki, hogy Hoffkirchent Toroczkonál elfogták és elvitték Bocskaihoz. Január 15-én a biztosoktól új parancs érkezett az előbbihez hasonló tartalommal; január 24-én ismét a biztosok nevével Mindszenti Benedek az udvarhelyi vár kapitánya és Konkoly Péter kézdíszéki kapitány sürgötték a felülésre és indulásra.

E közben vette a Bornemissza Boldizsár, Mindszenti Benedek, Bogáthi Menyhért, Vass Ferencz, Erdélyi István, Bornemissza Gáspár kiáltványát, melyben ezek őt a császári biztosok engedélye és nevével Petelébe január utolsó napjára tanácskozára hívják meg. A felhívást szöszierinti tartalmával itt közlöm: „Gondolkodván az mi szegény hazánkunk mostani romlott és veszedelmes állapotja felől: találunk volt meg az commissarius urakat, hogy ő ngok engede nek meg közönségesen az nemességnak, hogy egy bizonyos helyre convocálhatnók magunkat, holott az hazának jóvendőbeli állapotja és megmaradása fölül beszélgethetnénk és minden jót is végezhetnénk egymással, Mely dolgot ő ngok approbálván minekünk megengedtenek. Intjük azért kegyelmedet szeretettel és kérjük is, hogy kmed consualván először az hazának, azután magának, feleségének, gyermekeinek és főképen az Posteritásnak, kmed ez je-

De nekünk az a feladatunk, megélni, vajjon egyik vagy másik eljárásban a jelen körülmények közt több-e a jobb, mint a hiányos. Hiányt lehet feldezn; többet, de azért, mert hiányos valami, azt elvetni anélkül, hogy hiánytalan tennék helyébe, helytelen eljárás lenne, mert akkor ismét hiányos lesz az új, mint-hogy tökéletest alkotni nem bírnok, s ismét ott lennénk, hol előbb voltunk.

De most nem az a kérdés, hogy ez vagy amaz hiányos volt-e; hanem az, hogy az alap fenntartassék-e? Ha igen, akkor a cselekvény terére kell lépünk, és a többségre támaszkodva, ha lehet azt újra megnyerni. Itt a ti bölcseségeteknek jutott a feladat megélni a téendőket. Ehhez pedig mindenké felett szoros összetartás szükséges. Bizonyoson lesznek köztetek olyanok, kik ezzel vagy amazzal nincsenek megelégedve; de fontolják meg azok, hiánytalanl teremteni nem lehet, s áldozzák fel egyéni nézeteiket a közös nagy célnak, mely, ismétlem, szoros összetartást kíván.

Minket nem a hatalom csiklándoztat, sem azokat, kik a hatalom élén állanak, mert hiszen mindenki tudn, fogja közületek, hogy ezek mindenike inkább mame-nei külné tőle, mint holnap; csak a hazafiúi érzet, nem pedig a húság csiklándósága tartja őket ama polczon, s vezeli, hogy úgy tegyenek, a mint lesznek. Annak, ki a negatio terén áll, annak igen könnyű, mert annak felelőssége nincs. Ha valaki azt mondja, hogy ez, vagy amaz nem jó, annak máskép kellene lennie; az igen könnyen okoskodhatik, mert azon „másképet” nem lehet bebizonyítani, mert az élet nem mutathatja meg, a mi meg nem történt. A mi meg nem történt, az olyan, mint az ő testamentum mánnája, melyet mindenki úgy magyaráz, a mint tetszik, mely alatt mindenki olyat gondol rejteni, a mit hisz.

Ha a másik pártot tekintjük, azt találjuk, hogy ott a „másképet” nézve mindenkinek különféle felfogása van, mindenik a maga eszméje szerint érti azt, csak minálunk egy az eszme, csak mi nem ismerhetjük azt másképen, s arra nézve mindnyájan egyetértünk. Ismétlem: összetartás az, a mi most fő feladatunk. Élénk éljenzés felett a meghatóan és a teljes meggyőződés szokott erejével elmondott velős szavakra, s miután nagy hazánkba a jelenlevőkkel egyenkint kezet szorított volna, a küldöttség eltávozott.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

London. Gladstone az Alabama-ügyben általányt akar É.-Amerikának felajánlani.

Madrid. A Sagasta és az Unionista-párt Amadeo király körül sorakozik.

Prága. A cseh lapok a népre hivatkoznak, s arra figyelmeztetik, hogy a miniszterium fennállása a választásoktól függ.

lenvaló januariusnak utolsó napján Petelében legyen jelen, az holott istennek segítségével kegyelmekkel együtt beszélgethessünk, tanácskozhassunk és viselhesünk gondot, szegény hazánkra s magunkra és annak utánna szükséges dolgainkról találhassunk meg császárukat ő felségét is, hogy mégis több és nagyobb veszedelem reánk ne következék. Hogy pedig ilyen távol és feltétele való helyre hívjuk kegyelmedet, abban nem az magunk könnyebbőségét tekintettük és kerestük, hanem annak oly bizonyos okai vannak, hogy kmed azokat magunktól megértvén, requiescál rajta. Kmedet pedig kérjük feltétele igen, mint urunkat, atyánkhát, ezt semmi képpen el ne mulassza, hanem elföjön kegyelmed. Datum in arce Görgey die 18. Januarii 1605. Aláírva a fenn említett hazafiak által.

Petki azonban leveles ládjába tette ugy a császári biztosok leveleit, mint a hazafias felhívást. Nem ment sem Szamosújvár alá, sem a commissariusok védelme alatt összeülendő petelei gyűlésre, hanem január utolsó napja helyett február 1-ére maga hívta össze Kereszturra Udvarhelyszéket, s hatalmas szónoklatával felbuzdítván a gyűlést, kimondta a Bocskay mellé állás szükségét; ily értelemben hívta össze a febr. 21-ki nagyobb körü népgyűlést Maros-Szeredába, melyen a fentebbi felhívás aláírói is megjelenvén, Bocskay fejedelemmé kikiáltott, s hozzá követtség küldetett.

Az egykorú Mikó Ferencz (Magy tört. Emlékek. Irók. VII. k. 171. l.) röviden így adja elő e tényt: „Erdély is felébredt, a maga dolgairól kezdte. Ebben pedig fő és a dolognak kezdője levén dersi Petki János, mert ő nyitá fel a székelységnek szemét, ő vala, a ki megmutogató, hogy eddig is Isten ellen, hazájuknak romlásával, lelkeknek veszedelmével szolgáltak a németnek. A székely nemzetnek némethez való hűségének megmutatása miatt szenvedtük a veszedelmet az előtt is és vége leszen majd nemzetünknek és minden állapotunknak, ha meg-orvosoljuk és jobbra nem fordítjuk a ló száját. Udvarhelyszéken Kereszturra hírdete először gyűlést a székelységnek Petki János. Itt renuncziálnak a német hűségnek és Bocskay Istvánhoz követeket küldének.”

(Folyt. köv.)

Kolozsvár sz. kir. város közigazgatási szervező-rendszabályzata.

(Folytatás.)

Tiszviselők, segédhivatali és szolgaszemélyzet létszáma s évi fizetése.

(Külön javallat. V. Rész.)

V.) Pénzügyi vagy majorsági ugnevezett községi osztály.

	1868-beli fel-		A külön javal-	
	emelés szerinti	fizetés	lat szerinti	fizetés
	frt	kr	frt	kr
32. házi és egyszersmind árvi pénztárnok	1000	—	1200	—
33. ellenőr	800	—	900	—
34. számtiszt	500	—	700	—
35. számvevő	625	—	700	—
36. mérnök	1200	—	1200	—
37. tisztí ügyész	525	—	700	—
38. erdőmester, lőtartással	725	—	1000	—
39. városgazda	625	—	700	—
40. mezei rendőrfőnök	625	—	700	—
41. mezei rendőrség	500	—	500	—
42. mezei lovasbiztos	375	—	400	—
43. négy szénafűpásztor	100	—	400	—
44. két helybeli erdőpásztor	60	—	120	—
45. 11 vidéki erdőpásztor	40	—	440	—
46. utbiztos	250	—	500	—
47. szegényekháza- és temetőfelügyelője	600	—	600	—
48. dolgoztatóház-felügyelője	200	—	200	—
49. szegényekháza-gondnoka	120	—	120	—
50. majoros és bérés	240	—	240	—
51. három borfogasztási adóbészede	300	—	900	—
52. katonai laktanyafelügyelő	500	—	620	—
53. két katonai laktanyaszolga, egyenként 180 ft	151	20	360	—
54. órafelhúzó, alku szerint	100	—	100	—
55. kutsináló, alku szerint	552	—	552	—
56. sétatéri kertész	120	—	120	—
57. két sétatéri őr	63	—	126	—
58. négy belvárosi szeméthordó, alku szerint	—	—	480	—
59. négy utász, alku szerint	216	—	864	—
60. négy járdatarló, alku szerint	129	60	518	40
61. kéményseprő, alku szerint	—	—	250	—
62. gátmester	25	20	25	20
63. négy hidosináló, egyenként 40 ft	160	—	160	—
64. községi foglár	240	—	240	—
65. két hajdu, egyenként 207 ft	414	—	414	—
66. kutyafogdosó	72	—	72	—
67. árnyékszékisztító, alku szerint	—	—	513	—

VI.) Adóosztály.

68. adóoszt.	775	—	900	—
69. 2 másodadóoszt., egyenként 600 ft	500	—	1200	—
70. adópénztárnok	800	—	1000	—
71. ellenőr	540	—	700	—
72. szállás- és fuvarbiztos	625	—	700	—

(Folyt. köv.)

Legújabb táviratok.

Bécs, mart. 16. Az alkotmány. bizottság a galicziak kiegyezésének a közvelen bir. tanácsi választásokkal való egybekapcsolása tárgyában a közelebbi ülésben beadott összes indítványokat elvetette, és elfogadta az albizottságnak a kormány által is pártolt munkáját, hogy a i. azon mód, melyszerint Galiczia a maga köveit a bir. tanácsba választandja, majd a választási reform feletti tanácskozás alkalmával lesz megállapítandó. A bizottsány erre Biala városnak Galiciától való elválasztása iránti kérvényét vette tárgyalásba.

Az oktatásügyi bizottság elfogadta a népiskolák, középiskolák- és tanítóképző intézetekben való vallás-tanításra és ebbeli költségek fedezésére vonatkozó kormányi előterjesztést; az országos és járási iskolatanácsosok utazási költségeinek megtérítésére vonatkozó tvjavaslat is elfogadhatott.

Prága, mart. 16. A „Prager Zig” a csehországi helytartónak egy hírdetményét közli, mely szerint a tartomány gyűlési választások a falusi községek által ápril 18-án, a városok, iparos helyek és kereskedelmi kamarák által ápril 20-án és a nagybirtokos által ápril 22-kén, lesznek eszközöndők.

A „Tagesbote” örömmel üdvözlí a cseh tartománygyűlés feloszlását mint jelentékeny eseményt.

Fiume, mart. 16. Az északi földszarki utazó Veyprecht, ide érkezett és az északi földszarki expedícióra szükséges matrózokat Fiumemegyből toborozta össze.

London, mart. 16. Minthogy az amerikai válasz főbb pontjai az amerikai követ és a kormány közt már előbb tárgyalattak, ennek folytán új egyezkedés van ki-átásban.

Robey & Company Limited,

angol gépész-mérnökök és gazdasági gépgyárosok,

Pesten, üllői-ut 1. sz. alatt,

siének ezennel közhírré tenni, miként sikerült WOOD W. A. amerikai arató-gépgyárossal, Amerikában és Angliában jelenleg legjobbnak elismert CHAMPION-féle arató-gépek és WOOD-féle kaszálók kizárólagosan Magyarországon szerződni. A híres WOOD-féle amerikai gyárból készült gépekből eddig már 123,371 adatot el, mely nagy létszám a gépek széleskörűségéről legjobban keszkesedik, tekintetbe sem véve azon tény, hogy a külföldi kiállításokon és kisérletek alkalmával 400 érméken felül nyertek a föld minden országában, beleértve a legelső díjakat, melyek csak valaha adtak a gazdasági gépész-terén, hasonló ezélokra készült gépeknek.

CHAMPION-féle magánlerakó arató gépek és WOOD-féle kaszálók Magyarországon számarán csak államlak rendelkezhetők meg, és habár ezen gépekből nagy készletet is tartunk raktárunkban, ezennel tiszteletteljesen felkérjük a nagyérdemű gazdálaközpontossággal kellő időben végröghetassuk.

Hogy ezen gépekhez kívántató tartalék-részek is nálunk mindig készen találhatók, feleslegesnek gondoljuk feltüntetni.

Együtt van szerencsénk jelenteni, miként P-tennt vászramás és vasgerendás cseplő-gépeinkre már eddig is rendkívül számos előjegyzésünk vannak az 1872-ki cseplőit idnyire, miért is a venni szándékozók teljes tisztelettel felkérjük, megrendelésüket mihamarább beküldeni.

Hogy gőzmozonyaink az 1869-iki szónoki és 1871-iki miskolci kiállításán a legkevésbé tüdő-nyagyal, a legrovidebb idő alatt a legtöbb gőzt produkálták, s hogy tavalyi patent vászramás cseplőgépünk az első díj 30 arannyal és a nagy arany-érmel nyerte, továbbá hogy patent vászramás és vasgerendás gépeink tartósságra és nagy munkaképességre nézve minden más, hasonló célra készült gépekkel fölülmúlunk, eléggé ismeretes tények, minsem hogy szükséges lenne gépeink tökéletességére vitt előszeren-ségét bővebben is bizonyítani.

Robey & Company Limited,

Pest, üllői-ut 1. sz.

Képes árjegyzékek ingyen kaphatók.

12-24

(395)

Üzlethelyiség-változtatás.

A folyó évi márczius 15-től kezdve

rövid- és kézműáru-üzletemet

a Hintz Frigyes-féle házból, főtér 202. sz. a.

átteszem az újanépült

Goldschmidt D.-féle

háza, főtér 190. sz. a.

Teutsch József B.

segesvárti.

mára. Ha az alkudozások sikerre vezetnek, a csár Alexis nagyherceget lengyelországi alkirálylyá fogja kinevezni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, márczius 18. 1872.

— T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak évnegyedes előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék. Együttal új előfizetést nyitunk 1872. ápril-decemberre 9 frttal, ápril-septemberre 6 frt o. é. A szerk.

A képviselő ház mártius 17-iki ülését a kérvények tárgyalása vette igénybe s szolgáltatott anyagot a tárgyalásnak végtelenig lett meghosszabbítására úgy hogy eredmény nélkül oszlofk szét a ház. Egy képviselő, írja a „P. Napló” nem éri be azzal, hogy agyon beszéljék a többséget, hanem egész komolysággal elkezdett a házban énekelni, agyon akarják énekelni a többség türelmét. Az esti ülésben „nemzetiségi” vita is folyt.

A kolozsvári „Dalkör” vasárnap mutatta be magát a közönségnek ez évi első rendes dalestélyével a városi vígardában. A jelen volt nagy számu válogatott azaz műértő közönség hálával tartozik e tősgyökeres magyar dalárdának az élvezetes estélyért. A kardalok a négyesek, úgy a Verbőczy K. V. működő tag által énekel bariton szoló a közönséget szüni nem akaró tapsviharra ragadta. A karról általában annyit: hogy az hatalmas erőkből s oly műértéssel van egybeállítva, hogy az összhanggal kibékítene a legszigorubb kritikát. — Voltak kritikusok is, kik tapsaikkal adtak kifejezést elismerésüknek. A zeneértők közül ott láttuk: Pichler Bodog, Stöger Béla, Brassai Sámuel urakat, a nők közül figyelmet érdemlők Gegenbauer né és Ruszicska Béláné urasszonyok, kiknek dicsérete az egyletnek csak ösztönül szolgálhat a jövőre. Mint szép tenor hang tűnt ki úgy a karból, mint a tenor és bariton kettős alkal-mával a Scholaster J. uré. Elfogalatlan műértők itélete szerint, a kolozsvári két daleylet közt az első hely, a kolozsvári „Dalkört” illeti. Végül nagyot táncoltak.

Királyi kegyadomány. Ö felsége Sopron-megyébe kebelezett Sarrod község tüzkarosult lakossai-nak fűlsegélyezésére magánpénztárából 400 ftot adomá-nyozni méltóztatott.

A képviselőház központi bizottsága a főváros rendezését illető törvényjavaslatban valószínűleg a kö-vetkező módosításokat fogja indítványozni: 1) A főispáni intézmény elejtetik, helyette 3 választott jelöltből a kor-mány nevez ki egy főpolgármestert; 2) 1200 legtöbb adófizető szavazó választ az egész városból 200 virilist; 3) A vagyon közösség ügye a legközelebbi közgyűlésnek tartatik fenn. Az ellenzék vezérferfiái ma azt ajánlják a kormánynak, hogy bizonyos meghatározott idő alatt be-fejeznék a fővárosi törvény feletti vitát, ha a kormány módosításokat enged. Tóth Vilmos kijelenté, hogy az en bloc elfogadást visszavonják, mihelyt valaki ellenbeszél és ekkor elejtik az egész javaslatot; concessiót nem adnak.

A Deák-párti értekezletet márcz. 15-én barátságos lakoma követte a „Hungáriában”, melyen mintegy 300-an voltak jelen, nem hiányozván a lelkes pohárköszöntések sem: gr. Szapáry Antal előnk, a ki-rályt. Gr. Zichy Manó, a királynét. Gr. Lónyay, Deák Ferenczet. Rajner Pál, Lónyay miniszterelnököt. Pulszky Ferencz, a Deák-pártot. Justh József, az egyetértést. Pulszky F., Isth Józsefet, mint a Deák-kör elnökét. Br. Vay Béla, Deakot. Bujanovics Sándor, a vidéki Deák-pártot, Gross Pulszkyt. Br. Vay Lajos, a hazát. Bossányi László, a Deák-p. képviselőket. Lutinovits, Haynaldot. Wahrmann a sajtó jelen volt képviselőit éltették.

A fővárosok rendezéséről szóló javaslat en bloc elfogatását illetőleg a kormány részéről a képviselőház mártius 16-iki ülésében megtörtént az elő-terjesztés. A kormány e lépéssel megkínálta a baloldalt, ha ez elveti a javaslatot, s a felelősség is őt fogja ter-helni. A Deák-párt belenyugszik abba is, ha a baloldal a javaslat tárgyalására külön napot akar kitűzteni és

kész ez ügyben permanens ülést is tartani. A Deákpár ezzel alkalmat ad a nagy közönségnek is tisztán meg-győződni, hogy mely táborban keresendő a reform el-lenségei.

A reformpártról azt hallani, hogy az or-szágos programot már összeállította Károlyi Ede és Schwartz Gyula, s meg fog jelenni e napokban.

A Miletits-párt egy nagy szerb értekezletet akar egybehívni Beeskerekre, mielőtt a választási moz-galmak megkezdődnének. A „Zastava” hosszasan fejte-geti ennek szükségét.

Az alapítási viszketegekről a „Hetikronika” következő adatokat közöl: A kereskedelmi ministerium-nak f. év jan. 1-től 32 nagy bankintézet alapszabályai mutattattak be, melyek közül több intézet 10, 15 sőt 20 millió ftnyi alapítókét emlit házszabályaiban. Ezenkívül még 47 takarékpénztár folyamodott alakulási engedélyért. Az alapítások január 1-től 200 millió ftnyi alapítókéről szólnak, ha ennek csak 40% fizetetik be a társulatok működésekor, úgy a magyar pénzpiacz 80 millió kész-pénzre szorul.

Szilagyné V. R. asszony jutalmára jövő csüt-törtökön két új operette kerül színre, címök „Takarodó után” és „Tulipatán”, egy-egy felvonásban; írta Offen-bach. Kedvelt operette énekesnőnk bizonyára nem szorul hosszas ajánlgatásra; tehetsége eléggé ismeretes, s kö-zönségünk soha sem vonta meg tőle pártolását.

Utazók könyvtára II. ép most jelent meg Petrik Géza pesti kiadó-bizományában. Tartalma: Az árvaagyon A nagyszerű Tichborneper. A titokteljes orvos.

Mennyi adósága van páris városának? Leon Say szajnamegyei főnök jelentése szerint: Páris városainak 1000 millió szabott s 130 millió lebegő adós-sága van.

(Necrolog.) Dietrich Samuel, helybeli kereske-dő, a kolozsvári kereskedelmi- és ipar-kamara több éven át volt elnöke, a polgari aranyérem-kereszt tulajdonosa, választott polgár és a helybeli ágost. evangéliumi-egyház-tanácsstaga, f. é. márczius 16-án d. e. fél 12 órakor, végegyengülés következtében vezette közházsnai munkás földi létét, élete 80-ik, boldog házassága 42-ik évében, miről özvegye Haupt Josefa és a boldogult nevelt leánya Pap Josefa, melyen megilletődvé, szomorú jelentést tesz-nek a rokonok és barátoknak. Hült tetemei f. hó 18-án délután 4 órakor fognak, rövid halotti könyörgés után, a kispiazsori 277. sz. tulajdon házáól, az Ágost. ev. sir-ker-tben az örök nyugalomnak átadadni. Kolozsvárt 1872. márcz. 16.

[—] Nemzeti színház. Szombaton, márczius 16-án Kovács Gyula jutalmán, „III. Richard király” adatott. A néhez czimzszerep Kovács Gyulának jutott azon nagy feladattal, hogy megelevenítse, s a hatalom-vágy és képmutatás vonásaiól megalkossa, a nagy britt költő e nagyszerű alakját. Látszott, hogy a jutalmazott sok gondnal tanulmányozta Richardot; voltak sikerült momentumai, s több mondatot erőteljesen, kifejezőleg szavallt. A hatalomvágy föllobbanó kísérteties lángja mellett, olykor-olykor beláthatánk, e gonosz lélek sötét örvényébe is. — A koporsó-jelenetnél, midőn Lady Annának elmondja, hogy férjének ő a gyilkosa, s ennek véres holttesténél mégis reá veszi a nő, hogy a jegy-gyűrűt tőle elfogadja — valóban művészi erő kell, hogy e momentum visszásnak ne tűnjék fel. — A jutal-mazottat a szorongásig megtelt ház megjelenésekor hossza ideig tartó tapssal s koszorú és virágfüzérékkel fogadta. E felett tisztelői egy értékes gyűrűvel és ezüst serleggel lepték meg. A többi szereplők közül kiemeljük, a körünkől távozó K. Jászai Marit, (ki ezuttal utolszor lépvn fel, a közönség első megjelenésekor, vers és egyéb kitüntetéssel tisztelte meg.) Boér Emmát, Fehérvári-nét, Mátrajt és Eichner Annát.

Kedden, márczius 19-én „Mártha”. Vig opera 4 felvonásban.

Felelős szerkesztő: Sándor János.